

بهرام فاتح‌عسگر خانلو

دبیر آموزش و پرورش شهرستان پارس آباد مغان

خلوت‌های وسوسه‌انگیز

چکیده

نسل کنونی در شرایطی قرار گرفته که استفاده از رایانه و به‌خصوص اینترنت در زندگی آن اجتناب‌ناپذیر است. در میان فناوری‌های نوین ارتباطی و اطلاعاتی که ساختار اطلاعاتی جوامع امروز را تغییر داده‌اند، اینترنت که فضای مجازی را در زندگی واقعی انسان وارد کرده، از ویژگی‌های خاصی برخوردار است و تأثیرگذاری آن در بخش‌های مختلف زندگی انسان، روز به روز در حال افزایش است. اینترنت که به نوعی توانسته است همه رسانه‌های نوین را در خود جای دهد به سبب دارا بودن ویژگی‌هایی مانند دسترسی به فضای مجازی، سرگرمی و تفریح، ظرفیت بالای نگهداری اطلاعات، قابلیت استفاده گسترده از بایگانی‌های عظیم و غنی رسانه‌های متنی، صوتی و تصویری، تعامل دوسویه، تمرکز زدایی، چند رسانه‌ای بودن، جمع زدایی، عدم پای‌بندی به زمان و سرعت دسترسی به اطلاعات بدون کنترل، مخاطبان را بیشتر از رسانه‌های دیگر به خود جلب نموده است. در این مقاله، آسیب‌های اینترنت، از جمله هرزه‌نگاری در اینترنت، بازداری زدایی در اینترنت، خلوت اینترنت و انحراف‌های اخلاقی مورد بررسی قرار می‌گیرد.

رایانه دارد، در معرض اعتیاد است، ولی افراد خجالتی، تنها و بی‌حوصله آسیب‌پذیری بیشتری دارند.

نبود روابط پایدار و صمیمی با دیگران، نداشتن اعتماد به نفس و به‌طور کلی، شکست در عرصه‌های گوناگون زندگی، زمینه را برای اعتیاد افراد به اینترنت فراهم می‌کند. نتایج پژوهش یانگ (۱۹۹۷) در این زمینه نشان داد یکی از دلایل مهم اعتیاد به اینترنت در افرادی که روابط عمومی کمتری دارند، به‌دست آوردن حمایت‌های اجتماعی است (سولر، ۲۰۰۴). پژوهش یانگ، یکی از معدود پژوهش‌های تجربی است که انگیزه افراد را از اعتیاد به اینترنت به‌طور همه‌جانبه ارزیابی کرده است. این پژوهش نشان داد یکی از انگیزه‌های اصلی این نوع ارتباط‌ها، به‌دست آوردن حمایت‌های اجتماعی است (امیدوار و صارمی، ۱۳۸۱).

کیم (۲۰۰۰) اعتقاد دارد معتادان به اینترنت افرادی هستند که از اتکابه‌نفس پایین‌تری برخوردارند. کانگ (۲۰۰۰) هم عنوان کرد که هر قدر احساس بیگانگی با خود و اضطراب و تنش در کاربران رایانه‌ای بیشتر باشد، این افراد اعتیاد بیشتری به ایجاد

کلیدواژه‌ها: اینترنت، آسیب‌شناسی اینترنت، اعتیاد به اینترنت، پیامد.

مقدمه

اعتیاد به اینترنت، اعتیاد رفتار محور محسوب می‌شود. «یانگ» معتقد است واژه معتاد برای کاربران اینترنت هم به کار گرفته می‌شود، زیرا نشانه‌های اعتیاد به اینترنت همان ویژگی‌هایی را دارد که در اعتیاد به الکل و سیگار دیده می‌شود (یانگ، ۱۹۹۸). اگر چه مفاهیمی مانند اعتیاد به تکنولوژی یا رایانه را «شاتون» در سال ۱۹۹۱ بررسی کرده بود، ولی اعتیاد به اینترنت (IAD) اصطلاحی بود که چند سال بعد، اورلی (۱۹۹۶) گریفیث (۱۹۹۷) و یانگ (۱۹۹۶، ۱۹۹۸) رواج دادند. تشخیص صحیح این نوع اعتیاد بسیار دشوار است، به‌گونه‌ای که در ویرایش چهارم «راهنمای تشخیصی و آماری اختلال‌های روانی»، هنوز اختلالی با این عنوان گنجانده نشده است. اورزاک (۱۹۹۹) اعتیاد به اینترنت را نوعی اختلال می‌داند که فرد صفحه رایانه را جذاب‌تر از واقعیت زندگی روزمره می‌بیند. به‌نظر او، هر کس

۳. بی توجهی به سلامت فردی و در نتیجه، پرداختن به سرگرمی‌های اینترنتی؛
۴. دور شدن از فعالیت‌های مهم زندگی؛
۵. کمبود خواب و یا تغییر الگوهای خواب، برای گذراندن زمان بیشتری در شبکه؛
۶. کاهش معاشرت و در نتیجه، از دست دادن دوستان؛
۷. غفلت از خانواده؛
۸. بی توجهی به مسئولیت‌های شغلی و شخصی.

پژوهش‌های جدیدتر نشان می‌دهد افزون بر اینکه وابستگی رفتاری یا اعتیاد به اینترنت، نوعی بیماری یا آسیب‌روانی است، همچنین پدیده‌ای مزمن و فراگیر شمرده می‌شود که با خسارت‌های جدی جسمانی، خانوادگی، شغلی، اجتماعی و روانی همراه است. مهم‌ترین پی‌آمدهای اعتیاد به اینترنت با توجه به شدت آن، عبارتند از: اختلال افسردگی؛ گوشه‌گیری و انزوا؛ اختلال در میزان خواب و زمان آن؛ خستگی بیش از حد؛ فشارهای روانی؛ از دست دادن فرصت‌های شغلی؛ اختلال در روابط میان فردی؛ اختلاف‌های خانوادگی، مشکلات درسی، افکار پر خاشگرانه و میل جنسی زود رس (بریگس، ۲۰۰۸).

هرزه‌نگاری در اینترنت

پژوهش‌ها، از روزافزون شدن استفاده از پایگاه‌های اینترنتی ویژه سکس حکایت می‌کنند. در سال ۱۹۹۸ دکتر کوپر با بررسی صدها کاربر متصل به‌طور هم‌زمان، پی برد که ۱۵ درصد آنان، به یکی از پایگاه‌های سکسی متصل بودند. همچنین پژوهشی در سال ۱۹۹۹ نشان داد که ۳۱ درصد از کاربران متصل به اینترنت در یک زمان، به پایگاه‌هایی اتصال داشتند که به سکس اختصاص داشت. نیز پژوهشی که زیر نظر مؤسسه بازپوری معتادان به سکس در لوس آنجلس در سال ۲۰۰۳ انجام شده، نشان داد که هر هفته ۲۵ میلیون نفر آمریکایی به پایگاه‌های اینترنتی ویژه سکس متصل می‌شوند. و اینکه اساساً ۶ درصد از بازدیدکنندگان هرگونه پایگاه اینترنتی، در پی موضوع‌های مربوط به سکس هستند (لاسر، ۲۰۰۷).

کوپر، شررز، بویز و گوردون در سال ۱۹۹۸ امور جنسی در اینترنت را با ارزیابی آن لاین ۱۱۷۷ کاربر وب بررسی کردند و گدین فیلد در سال ۱۹۹۹، نزدیک به ۱۸۰۰۰ کاربر وب را به‌منظور بررسی سوءاستفاده‌های اینترنتی مطالعه کرد. پژوهش‌ها نشان داد که شبکه اینترنت، محیطی برای توسعه و اجرای گونه‌های مختلف رفتار جنسی است. یافته‌ها نشان می‌دهد اتصال به پایگاه‌های اینترنتی ویژه سکس، افزون بر کاربران خانگی، از معضلات جدی در محیط‌های کاری نیز هست. براساس پژوهش‌هایی در مورد ۵۰۰ شرکت تجاری روشن شد که کارمندان مرد، ۶۲ درصد از زمان کاری خود در پشت رایانه را، در دیدن پایگاه‌های ویژه سکس سپری می‌کنند (لاسر، ۲۰۰۷).

پی‌آمدهای هرزه‌نگاری اینترنتی می‌تواند بسیار خطرناک

رابطه از این طریق پیدا می‌کنند.

حمایت اجتماعی با ارتباط‌های اینترنتی زودتر و آسان‌تر به دست می‌آید. با ورد به اتاق «گپ زدن» میان اعضا در فضای اینترنت، نوعی همسانی و آشنایی پدید می‌آید که دارای ارزش‌ها، معیارها، زبان، نشانه‌ها و نوآوری‌های ویژه است و همگان با این هنجارها هم‌نوایی می‌کنند. در این فضا، بسیاری از اطلاعات شخصی میان افراد رد و بدل می‌شود بدون اینکه احساس ترس، طرد شدن و در معرض داوری بودن وجود داشته باشد. ایجاد این نوع ارتباط، پویایی گروهی و حمایت اجتماعی پدید می‌آورد. به‌ویژه نیازهای اساسی کسانی را که در این زمینه مشکل دارند برآورده می‌کند؛ همچنین کسانی که شرایط محیطی و موقعیتی‌شان ایجاب می‌کند بیشتر در منزل بمانند (ناتوانان جسمی، بازنشسته‌ها، خانه‌دارها و...). این گونه حمایت‌های اجتماعی در گذشته با شبکه همسایگی و پیوندهای دوستانه به‌دست می‌آمد، ولی امروزه به دلیل شرایط جدید زندگی به‌ویژه در شهرها و موقعیت‌های آپارتمان‌نشینی تا حد زیادی از دست رفته است. از این رو، افراد می‌کوشند آن پیوندها را از طریق سرگرم شدن به اینترنت و روابط اینترنتی جبران کنند. البته آسیب‌پذیری در این گونه شرایط بیشتر است و با گذشت زمان، چه بسا اعتیاد به اینترنت را در پی داشته باشد.

در برخی پژوهش‌ها، پی‌آمدهای اعتیاد به اینترنت بررسی شده است. ایوان گلدبرگ (۱۹۹۵) اعتیاد به اینترنت را یکی از آسیب‌های روان‌شناختی بسیار زیان‌بخش می‌داند که کنش‌وری بهنجار و سلامت روانی فرد را در جنبه‌های مختلف مختل می‌کند. برخی پی‌آمدهای منفی اعتیاد به اینترنت براساس یافته‌های گلدبرگ عبارتند از:

۱. دگرگونی‌های شدید در سبک زندگی به منظور گذراندن زمان بیشتری در شبکه؛
۲. کاهش کلی فعالیت‌های بدنی؛

با ورد به اتاق «گپ زدن» میان اعضا در فضای اینترنت، نوعی همسانی و آشنایی پدید می‌آید که دارای ارزش‌ها، معیارها، زبان، نشانه‌ها و نوآوری‌های ویژه است و همگان با این هنجارها هم‌نوایی می‌کنند. در این فضا، بسیاری از اطلاعات شخصی میان افراد رد و بدل می‌شود بدون اینکه احساس ترس، طرد شدن و در معرض دآوری بودن وجود داشته باشد. ایجاد این نوع ارتباط، پویایی گروهی و حمایت اجتماعی پدید می‌آورد

باشد. بسیاری افراد به خاطر استفاده از پایگاه‌های سکس اینترنتی، کار، فرصت شغلی و زندگی زناشویی خود را به مخاطره انداخته‌اند. شنایدر در پژوهشی بر روی ۹۱ زن که شوهرانشان به این عمل دچار شده‌اند، پی برد که همه آن‌ها احساس می‌کنند به ایشان خیانت شده و آسیب دیده‌اند. ۶۸ درصد آنان اعلام کردند که شوهرانشان به خاطر تماشای سکس اینترنتی، به ایشان بی‌علاقه شده‌اند. ۳۲/۲ درصد از آن‌ها نیز، علت جداشدن از همسرانشان را اینترنت می‌دانستند.

به باور برخی، اینترنت این توان را دارد تا به گونه‌ای بنیادین، اعمال، آداب و فرهنگ جنسی افراد را تغییر دهد و تعریف از رفتار جنسی را دگرگون سازد. برخی از مؤلفان برآنند که بسیاری افراد به دلیل تماشای سکس‌های اینترنتی، به مشکلات جنسی آلوده شده‌اند که در صورت نبود اینترنت این اتفاق نمی‌افتاد (لانسر، ۲۰۰۷). برخی پژوهش‌ها، از استفاده روزافزون از پایگاه‌های اینترنتی ویژه سکس و پی‌آمدهای فردی و اجتماعی ناشی از آن خبر می‌دهند. در حال حاضر، پایگاه‌های اینترنتی ویژه سکس، صنعتی است که به سرعت در سراسر جهان در حال گسترش

است و عامل آن، تا حدودی شرایط آزاد و بی‌قید و شرط در اینترنت است.

نظر به همین شرایط آزاد و بی‌قید و شرط در اینترنت، به تازگی شاهد شکل‌گیری نوعی رابطه‌های عاشقانه و جنسی از طریق اینترنت هستیم که در اصطلاح از آن به «سکس مجازی» یاد می‌شود. سکس مجازی، موضوع جدیدی است که افراد می‌توانند همدیگر را در فضای اینترنت ببینند و بدون تماس جسمانی، رابطه عاشقانه و سکسی را تجربه کنند. بی‌شک شکل‌گیری چنین شرایطی در فضای مجازی اینترنت می‌تواند نقطه آغازی برای انقلاب دیگری در عرصه اخلاق جنسی باشد. براساس برخی پژوهش‌ها، سکس مجازی می‌تواند به کابوسی تبدیل شود و افراد را وا دارد تا خانه و کاشانه خود را در جست‌وجوی فرد دل‌باخته‌شان رها کنند (سولر، ۲۰۰۶). با وجود چنین شواهدی است که می‌توان اینترنت را عامل ترویج انحراف‌های اخلاقی در جامعه به‌ویژه برای نسل جوان دانست.

بازداری‌زدایی در اینترنت

یکی از کارکردهای اینترنت، بازداری‌زدایی است. دو اصطلاح بازداری و بازداری‌زدایی، در نظریه روان‌تحلیل‌گری فروید مطرح شده است. در این دیدگاه، به مهار تکانه‌های غریزی «بُن» توسط «فرامن» بازداری گفته می‌شود. بُن مرکب از غریزه‌ها، گرایش‌ها و خواسته‌های شخص است. اصرار بُن بر ارضای بدون قید و شرط این غریزه‌ها و گرایش‌هاست. بُن افزون بر اینکه انسان را برای رفع نیازهای اساسی برمی‌انگیزد، دارای جنبه‌های منفی و خواسته‌های نامقبول نیز هست. فرامن، نقطه مقابل بُن و تابع ارزش‌های اخلاقی است. فرامن می‌کوشد ارضای نیازها و گرایش‌های بُن را محدود ساخته و از خواسته‌های غیراخلاقی بازداری کند. در حالت عادی و به‌ویژه در موقعیت‌هایی که فرد در حضور دیگران است، بُن تحت مراقبت فرامن قرار می‌گیرد؛ یعنی از بروز این تکانه‌های غریزی بازداری می‌شود، ولی در مواقع خاص این

یافته‌ها نشان می‌دهد که «گمنامی» و «نامرئی بودن»، دو عامل اصلی بازداری زدایی در اینترنت است. در بسیاری از محیط‌های اینترنتی، افراد دیگر نمی‌توانند شما را ببینند. نامرئی بودن این جرئت را به افراد می‌دهد که به جاهایی بروند و کارهایی بکنند که در خارج از اینترنت نمی‌کردند. نامرئی بودن با گمنامی هم‌پوشی دارد

آسان می‌کند. شیطان در همه حال وسوسه‌انگیز است، ولی قدرت وسوسه‌انگیزی و تأثیر وسوسه‌های او در خلوت و در فضایی که فرد بدون آگاهی دیگران، به راحتی امکان دسترسی به انواع تصویرها و محتواهای جنسی مستهجن را دارد، بیشتر می‌گردد. بنابراین، ماهیت اینترنت، ماهیت شیطانی و وسوسه‌انگیز است و در بسیاری از روایت‌های اسلامی از خلوت کردن، به‌ویژه در موقعیت‌هایی که زمینه گناه فراهم است - مانند خلوت کردن با نامحرم - نهی شده است. همان‌گونه که روشن است، با توجه به محتوای اینترنت و گرایش بسیاری از کاربران آن، خطری بالقوه به‌شمار می‌آید.

در پژوهشی که برسون، فرون (۲۰۰۵) انجام دادند، یک دختر نوجوان اظهار داشت «ارتباط از طریق اینترنت، مانند نقابی در برابر دنیاست؛ می‌توانید هر چیزی می‌خواهید بگویید و هر کاری می‌خواهید انجام دهید و هرگز هم کسی شما را نمی‌شناسد و از کار شما آگاهی نمی‌یابد». این اظهار نظر، هر چند سخن یکی از پاسخ‌دهندگان به پژوهشی درباره گمنامی اینترنتی است، یکی از مسائل مهم روان‌شناسی اینترنت، یعنی تأثیرهای گمنامی بر بروز اعمال غیراخلاقی از سوی کاربران اینترنت را اثبات می‌کند.

مراقبت کم‌رنگ‌تر شده و بازداری زدایی صورت می‌گیرد. یکی از موقعیت‌هایی که زمینه بازداری زدایی را فراهم می‌کند، اینترنت است. در اینترنت، افراد اعمالی را انجام می‌دهند و چیزهایی می‌گویند که به‌طور عادی و در دیدارهای رودررو آن‌ها را انجام نمی‌دهند. پژوهش‌گران این وضعیت را ناشی از اینترنت می‌دانند (سعیدی و شکیبیا، ۱۳۸۴).

در اثر بازداری زدایی، چه‌بسا افراد به جست‌وجوی مطالب و تصویرهای هرزه‌نگاری بپردازند و به جاهایی که احتمال این‌گونه مطالب را می‌دهند، سرزنند؛ جاهایی که هرگز در جهان واقعی و حضور دیگران بازدید نخواهند کرد.

علل بازداری زدایی در اینترنت چیست؟

یافته‌ها نشان می‌دهد که «گمنامی» و «نامرئی بودن»، دو عامل اصلی بازداری زدایی در اینترنت است. در بسیاری از محیط‌های اینترنتی، افراد دیگر نمی‌توانند شما را ببینند. نامرئی بودن این جرئت را به افراد می‌دهد که به جاهایی بروند و کارهایی بکنند که در خارج از اینترنت نمی‌کردند. نامرئی بودن با گمنامی هم‌پوشی دارد. در ارتباط‌های متنی، دیگران نمی‌توانند شما را ببینند، یا صدای شما را بشنوند و شما نیز نمی‌توانید صدای آن‌ها را بشنوید و آن‌ها را ببینید. افراد در این‌گونه ارتباط‌ها، نگران این نخواهند بود که از سوی کسی تهدید شوند؛ زیرا هر کاری که انجام دهند، گمنام خواهند ماند (سعیدی و شکیبیا، ۱۳۸۴).

یانگ در گزارش خود می‌گوید زنانی که نشانه‌هایی از اختلال به اینترنت را بروز می‌دهند، از دانستن اینکه کسی آن‌ها را نخواهد شناخت، آرامش می‌یافتند (لایبرت، ۲۰۰۵).

خلوت اینترنت و انحراف‌های اخلاقی

جدای از آشفتگی‌های روانی، اینترنت از نظر اخلاقی نیز مشکل‌ساز است. در پژوهش‌ها به برخی ویژگی‌های اینترنت همچون دسترسی آسان، ناشناس ماندن مصرف‌کنندگان آن و... اشاره شد. بر اساس مفاهیم و آموزه‌های دینی، می‌توانیم اصطلاح «خلوت اینترنت» را در اینجا به کار ببریم. وقتی در قلمرویی که فرد در آن حضور نداشته باشد و مخفی بماند، آن قلمرو شخصی نامید. انسان از حضور دیگران پرهیز به محض دور شدن از چشم مرتکب آن شود؛ زیرا اساساً خلوت آسیب‌زا است. یکی از مصداق‌های بارز خلوت، «خلوت اینترنت» است. اینترنت با توجه به ماهیت، محتوا و شرایط و ویژگی‌هایی که دارد، زمینه را برای انواع انحراف‌های اخلاقی

قرار دارد، کس دیگری رفتار او از چشم دیگران را می‌توان خلوت برخی کارها در آشکار می‌کند، ولی چه‌بسا دیگران

مهم‌ترین پی‌آمدهای اعتیاد به اینترنت با توجه به شدت آن، عبارتند از: اختلال افسردگی؛ گوشه‌گیری و انزوا؛ اختلال در میزان خواب و زمان آن؛ خستگی بیش از حد؛ فشارهای روانی؛ از دست دادن فرصت‌های شغلی؛ اختلال در روابط میان فردی؛ اختلاف‌های خانوادگی، مشکلات درسی، افکار پر خاشگرانه و میل جنسی زود رس

که از ادراک آن‌ها ناآگاهیم. در واقع، می‌توانیم به نوعی یادگیری و تأثیرپذیری از محرک‌های جنسی در اینترنت معتقد باشیم که آگاهانه نیست و افراد بدون قصد و آگاهی به‌ثبات آن اقدام می‌کنند. این گونه یادگیری، در اصطلاح «یادگیری پنهان» نامیده می‌شود. ۴. خطرهای بالقوه ناشی از فراهم شدن دیدارهای شخصی آن‌لین با افراد گوناگون؛ ۵. پی‌آمدهای مواجهه با پایگاه‌ها یا منابع آزار دهنده و تهدید کننده.

در زمینه مدیریت اینترنت، به منظور پیش‌گیری از آسیب‌های فرهنگی و روان‌شناختی و روشی که باید به کار برده شود، دیدگاه‌ها و راهکارهای مختلفی (آموزشی، مداخله دولتی، نرم‌افزارهای فیلتر کردن، برنامه‌های جای‌گزین و...) ارائه شده که از گستره بحث ما در این مقاله خارج است.

اعتیاد به اینترنت

اگر بپذیریم که هر چیزی می‌تواند جنبه اعتیادآور و بیمارگونه به خود بگیرد، در این صورت کاملاً منطقی خواهد بود که از اعتیاد به اینترنت سخن بگوییم. توجه زیادی که امروزه روان‌شناسان و روان‌پزشکان درباره اعتیاد به اینترنت دارند، نشان می‌دهد این موضوع همچنان مهم و بحث‌برانگیز است.

نتیجه‌گیری

کامپیوتر و اینترنت یکی از وسایل ارتباطی در عصر جدید است که توسط انسان ابداع و به کار گرفته شده است. این وسیله باعث سرعت و دقت در کارها و گسترش ارتباطات شده است به گونه‌ای که کره زمین را تبدیل به دهکده جهانی کرده است. با وجود این، نفوذ و گسترش آن باعث بروز مشکلاتی در جوامع شده است. از این مشکلات می‌توان به کاهش روابط اجتماعی واقعی و وابستگی به اینترنت اشاره کرد. این نوعی تناقض است که علیرغم استفاده از اینترنت در جهت برقراری ارتباط فردی این وسیله خود به کاهش روابط منجر می‌شود.

در برابر این تهدیدها والدین و معلمان می‌توانند با نقش نظارتی خود مانع بسیاری

ماهیت گمنام اینترنت می‌تواند سبب شود افراد کارهایی بکنند و چیزهایی بگویند که در خارج از آن نمی‌کنند. در پژوهش برسون، فرون و آفتاب، هنگامی که از دختران نوجوان مورد پژوهش، پرسیده شد که آیا هرگز در اینترنت کاری انجام داده‌اند که در زندگی واقعی از آنان سر نمی‌زند، ۶۰٪ آن‌ها گزارش دادند در برخی از انواع سکس‌های مجازی شرکت داشته‌اند.

گرینفیلد (۱۹۹۹) در پژوهشی، نشان داد که اینترنت عاملی بالقوه خطرناک است و به دلیل وجود حوزه‌های محتوایی ویژه، مانند تصویرهای جنسی، قمار، بازار بورس و سکس مجازی از آن سوءاستفاده می‌شود. در این پژوهش، چندین عامل تحریک کننده دیگر نیز در اینترنت بازشناسی شده است که زمینه سوءاستفاده از اینترنت را فراهم می‌آورد. این ویژگی‌ها عبارتند از: ۱. نزدیکی مضاعف؛ در میان همه شرکت کنندگان زن و مرد، هنگامی که بر خط یا آنلاین بودند، نزدیکی مضاعفی (۴۱ درصد) گزارش شد و در میان الزام‌های اینترنتی، این شاخص به ۷۵ درصد رسید؛

۲. بی‌قید و بندی؛ ۴۳ درصد از آزمودنی‌ها، تجربه‌ای از بی‌قید و بندی را گزارش کردند؛

۳. نبود محدودیت‌ها؛ ۳۹ درصد از کاربران آن‌لین، به نبود نظارت و محدودیت در استفاده از اینترنت اذعان کردند؛

۴. ویژگی فرازمانی؛ بیشتر آزمودنی‌ها در این پژوهش، فرازمانی بودن اینترنت را یکی از عوامل خطر ساز دانسته‌اند؛

۵. خارج از کنترل بودن؛ بسیاری از آزمودنی‌ها، احساس خارج از کنترل بودن خود را به هنگام استفاده از اینترنت تأیید کردند.

بر اساس این پژوهش‌ها، چه بسا افراد به‌ویژه جوانان و نوجوانان در نتیجه اتصال به اینترنت و نبود مراقبت از سوی خانواده و دیگر نهاد‌های مسئول، در موقعیت‌های خطرناک قرار بگیرند.

بولن و هاره (۲۰۰۰) از پنج عامل به‌عنوان آسیب‌هایی که کاربران اینترنت را تهدید می‌کند، نام برده‌اند. این عوامل عبارتند از:

۱. ماهیت سانسور نشده اینترنت و ناتوانی افراد در ارزیابی دقیق اطلاعاتی که با آن مواجه می‌شوند؛

۲. پی‌آمدهای منفی دیدن هرزه‌نگاری‌ها و محتوای جنسی و غیراخلاقی؛

۳. پی‌آمدهای تحریک جنسی؛ در این فضای مجازی این احتمال هست که افراد به‌طور ناخودآگاه از داده‌ها و تصویرها تأثیر پذیرند. از نظر روان‌شناسی، ما می‌توانیم محرک‌هایی را ثبت کنیم

به فرزندان و دانش‌آموزان خود آموزش دهید به هیچ‌وجه روی لینک‌ها و ایمیل‌ها با عناوین فریبنده و غیرواقعی و ناشناس کلیک نکنند

۶. روی هر لینکی کلیک نکنید.

پی‌نوشت

1. Latent Learning

منابع

۱. امیدوار، احمد و علی‌اکبر صارمی (۱۳۸۱)، اعتیاد به اینترنت، تهران، انتشارات تمرین.
۲. بگدیکیان، بن‌اچ (۱۳۷۴)، انحصار رسانه‌ها، ترجمه داوود حیدری، تهران، مرکز مطالعات و تحقیقات رسانه‌ها.
۳. پورطهماسبی، سیاوش (۱۳۸۷)، نقش و عملکرد تربیتی رسانه در عصر پست‌مدرن، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه شاهد، تهران.
۴. تامپسون، جان ب (۱۳۸۰)، رسانه‌ها و مدرنیته، ترجمه مسعود اوحدی، تهران، انتشارات سروش.
۵. سعیدی علی و ابوالقاسم شکیبیا (۱۳۸۴)، روان‌شناسی و آسیب‌شناسی ارتباطات اینترنتی، تهران، انتشارات سنبله.
۶. مولانا، حمید (۱۳۷۱)، جریان بین‌المللی اطلاعات؛ گزارش و تحلیل جهانی، ترجمه یونس شکرخواه، تهران، مرکز مطالعات و تحقیقات رسانه‌ها.
۷. نوید، مهدی (۱۳۷۴)، فرهنگ و مقاومت فرهنگی، تهران، انتشارات فلق.
۸. هورز، ام، استوارت (۱۳۸۲)، بازاندیشی درباره رسانه دین و فرهنگ، ترجمه مسعود آریایی‌نیا، تهران، انتشارات سروش.
9. Briggs. R. G. (2008). Psychological Parameters of Internet Addiction. <http://library.albany.edu/briggs/addiction.html>.
10. Bulleu, P and Harre. (2000). N. the internet: Its Effects on safety and behavior. <http://net safe. orgnz/DOC Library, Patbullen>.
11. Creative cyborgs: How consumers use the internet for selfrealization: (2005) <http://www.bilfin.at/marketing/content>.
12. Greenfield, D. (2002). Virtual Addiction: Some time New Technology can Create New Problems. <http://www.psychhealthnet.com/Greenfield vesume>.
13. Kang W. (2000). The relationship between the perceived father's/mother's values, father/mother-student emotional intimacy & father's /mother's over control and university students' alienation. Doctorates thesis: Seoul National University.
14. Kim J. (2000). A study on characteristics of internet addicts sub-groups. Masters thesis: Yonsei University.
15. Lasser. M.R. (2005). Pornography in Internet <http://galenet.Grale group.com>
16. Menow. J.M. (1999). Impact of the Internet: Some Conceptual and Methodological issues. <http://www.dgz.org.br/dez99/art.6.htm>.
17. Orzack, M.H. (1999). Computer addiction: Is it real on virtual? New York, John Wiley and sons.
18. Patrisia wallace (2007) the psychology of the internet, cambridge university press.
19. Riva, G and Galimberti, C (2001) Towards cyberpsychology: Mind, cognition, and Society in the internet age. Amsterdam: IOS Press.
20. Sanders, c and field. T. m. and Diego. M and kaplan, (2005). M. The Relationship of internet use to Depression and Social Isolation Among Adolescents. Internet: <http://www.findarticlis.com/p/Articles/mim2248/is13835/ai>.
21. sherman, R (2003) The minds eye in cyberspace: on line perceptions of self and others. www.vepsy.com/communication/book/2/2 sectio 04.pdf.
22. Smith, M and Kollock. p (1999) Communities in cyberspace: London, Routledge.
23. Stangroom, Jeremy, (2004). Human Relationship By Internet. <http://www.philosophers.co.uk/Jermy>.
24. Strate, L (2003) Communication and Cyberspace: social interaction in an electronic environment. cresskill, NJ: Press. Hampton.
25. Suler, J. Computer and Cyberspace Addiction (2004). <http://www.planet psych.com/z psychology 101/cyber addiction.htm>.
26. Young KS. (1998). Caught in the net: how to recognize the signs of internet addiction and a winning strategy for recovery. 1st Edition, John wiley & Sons: New York.

از انحرافات شده و با انجام تمهیداتی مناسب، محیطی امن را در اینترنت برای فرزند خویش ایجاد نمایند. این واقعیت باید پذیرفته شود که در عصر ما اتصال به اینترنت امری اجتناب‌ناپذیر است. پس والدین باید با مدیریت بر کار فرزندان خود در دهکده اطلاعات نظارت کنند. والدین می‌توانند با راهنمایی متخصصان از راه‌های مختلفی (اعم از حضوری، فنی و تخصصی، تربیتی و ارشادی) بر استفاده فرزندان از شبکه اینترنت نظارت داشته باشند. اما نقش مسئولان بسیار حیاتی است. مسئولان ابتدا باید با اجرای طرح فیلترینگ قدرتمند جلوی استفاده از پایگاه‌های خلاف اخلاق و عرف را بگیرند. دوم اینکه باید با تأسیس پایگاه‌های مختلف و جذاب و مناسب سنین مختلف و ارائه مطالب مفید و نیز اعلام هشدارهای جدی در مورد سوءاستفاده اینترنتی، به معرفی فرهنگ ناب اسلام و تشیع و بیان افتخارات ملی و مذهبی و آرمان‌های انقلاب شکوهمند اسلامی پرداخته، محیط را برای رشد فکری، علمی و جسمی فرزندان میهن اسلامی مان فراهم سازند.

به عقیده نگارنده لازم است از دوران مدرسه فرهنگ استفاده از امکانات نوپدید را آموزش داده و کتب درسی با عنوان فناوری اطلاعات در مدارس تدوین و تدریس شود و در آنجا به فرصت‌ها و تهدیدهای این دانش جدید پرداخته گردد و فرزندان را با مزایا و آسیب‌های آن آشنا نمایند.

راه‌کارها

۱. از ثبت ایمیل خود در وبلاگ و سایت‌های غیرضروری، جهت عضویت و غیره خودداری نمایید تا از شر ایمیل‌های مزاحم تا حدودی در امان باشید.
۲. اگر مجبورید ایمیل خود را در یک صفحه اینترنتی ثبت کنید، پیشنهاد می‌گردد در صورت امکان آن را به صورت یک عکس کم حجم در معرض دید دیگران قرار دهید.
۳. به فرزندان و دانش‌آموزان خود آموزش دهید به هیچ‌وجه روی لینک‌ها و ایمیل‌ها با عناوین فریبنده و غیرواقعی و ناشناس کلیک نکنند.
۴. در خیلی از موارد لازم است والدین و بزرگ‌ترها بر گشت‌وگذار کودکان و نوجوانان در اینترنت نظارت داشته باشند، توصیه می‌شود، علی‌الخصوص، کودکان را در استفاده بی‌قید و بند از اینترنت آزاد نگذارید.
۵. اگر لازم است فرزندان شما مطالبی را جهت مطالعه از اینترنت دریافت نمایند با همکاری یکدیگر و در زمان محدود این کار را انجام دهید.